

Szeszlerné Göndör Márta A Szüleivel

Ez én vagyok a szüleimmel, Göndör Hermannal és Hermannével [szül. Friedrich Olga]. A kép Sátoraljaújhelyen készült az 1940-es években.

1934-ben, 15 évesen Pestre kerültem, ahol egy teljesen más légkör, más társadalmi állapot, más társadalmi helyzet volt. A zene által bekerültem a felső tízezerbe. Nekem egyáltalán nem voltak szűkek a társadalmi határait. Erzsike néninél, anyám másod-unokatestvéréénél voltam kosztos gyerek 1934 szeptemberétől 1936-ig, aztán szünet jött. Apám nagyon beteg lett, és nem mehettem vissza Pestre, otthon kellett maradnom [Sátoralja]Újhelyen. Apám 53 évesen vörhenyt kapott, és azt hiszem, nagyon megviselte a szívét. Betegállományból pedig nem lehetett engem Pesten tartani. Bár Erzsike néni nagyon méltányos árat szabott, mert 100 pengőt kért egy hónapra, amit anyám még le is alkudott 80-ra, és Erzsike néni úgy adott enni, mint minden lányának, én voltam a negyedik.

1936 után apa agyvérzése miatt nem jöhettem vissza Budapestre a gimnáziumba, akkor elvégeztem a négy polgári és a gimnázium közötti különbözetit. Az ötödik, hatodik osztály otthoni elvégzéséhez egy házitánítót járattak hozzám, majd levizsgáztam. A piaristáknál, ahová vizsgázni jártam, a tanárok olyan kedvesek voltak, hogy megkönnyítsék a dolgomat, 8 hetenként meghallgattak. Így negyedévente elintézettnek tekinthettük, mondjuk, a különbözeti algebrát és a latint, ami a polgáriban nem volt. Aztán az ötödik, hatodik osztálynak az anyagát is így részletekben kérdezték ki. Kellott szóbelizni és írásbelizni is. Az írásbeli dolgozatomat elkérte Laci bátyám tanára, elolvasta, és egy barackot nyomva a fejemre, azt mondta: "Maga is egy Göndör!"

Sátoraljaújhelyen elvégeztem a két osztályt, meg a különbözeti két osztályt, és átkerültem Sárospatakra. A sárospataki hegedűtanárom rendezte a koncertet Zathureczky Edének [1903--1959, hegedűművész. 1929-től a Zeneművészeti Főiskola tanára, majd igazgatója. 1957-től az USA-ban élt. -- A szerk.], ahol én is ott voltam. Odamentem köszönni. A Zeneakadémián sosem mertem megközelíteni, mert ő a zsűriben volt, de persze ő minden növendéket ismert valamilyen szinten, most azonban odamentem gratulálni neki. Zathureczky nagyon örült nekem. Azt mondta: "Hát megvan! Keressük, a legjobbak között volt, miért van itt? Az Édesapjának javulást, aztán majd keressen meg engem, fel van véve!" Így lettem a Zeneművészeti Főiskola hallgatója. Ez nem volt

akkor akármilyen!

A zsidótörvények [lásd: zsidótörvények Magyarországon] alatt nőttem bele a diplomába. Nagyon sok biztatást kaptam és ingyen tanítást, mert azért sose kért pénzt, hogy velem külön foglalkozott. Felhozatta apámat is a lakására, és ott dicsért engem. Nekem nagyon sokat adott a Zeneakadémia. Amikor népzeneből kollokváltam a gregorián és a magyar pentaton népzene összehasonlításából, az sosem felejttem el. Amit tudtam, azt megfeleltem, amit nem, ott hallgattam. Kaptam a sűgást, de én csak nem mondtam. A harmadik visszakerdezés után Kodály Zoltán, a tanár, elkérte a leckekönyvemet. Visszaadta, és én azt láttam beleírva, kitűnő. Háromszor sem mondtam semmit! Nagyon szerettem Kodályt, és nagyon hálás vagyok, hogy találkozhattunk. A metodika tantárgy is nagyon érdekelt, és Waldbauer Tanár úr vonósnégyese elbűvölt [Waldbauer Imre (1892--1952) hegedűművész és Kerpely Jenő (1885--1954) gordonkaművész által 1909-ben megalapított kvartett. A második világháború előtt a kor vezető hazai kamaraegyüttesének számított, mely kortárszenei produkciók mellett a klasszikus vonósnégyes-repertoárt is ápolta. Waldbauer Imre 1919-től a Zeneművészeti Főiskola tanára volt. 1946-ban az Egyesült Államokban telepedett le. -- A szerk.]. A Zeneakadémia lehetőséget adott, hogy önként, ismétlőként diplomázzak, még egyszer járjak egy tanévet. Be is iratkozhattam, fizettem a tandíjat, de nem számoltak bele a zsidótörvény arányszámába [lásd: zsidótörvények Magyarországon]. Abban nem volt már rám hely, de tanulhattam, és ez nagyon fontos volt. A diplomám már a harmadik zsidótörvény után lett az enyém.

Fiatalkorú diplomásként, amikor másodjára sem mehettem vissza Pestre, akkor én már tanítottam [Sátoraj]Újhelyen. Apámnak agyvérzése volt, az apai nagyanyám is még élt, és két beteget anyám nem győzött, akkor egy évet otthon voltam és tanítottam. Minden Waldbauer-koncertre feljöttem félárú jeggyel, volt hol aludni, még enni is adtak, és másnap visszamentem. Már pénzkereső voltam. Világvevő rádiót vettem és lisztet. Varázsszemes, Philips nagyon jó rádió volt. Világvevő rádió volt, így angol rádiót is lehetett hallani, csak nem volt szabad. Rengeteg szép zenét is hallgattunk.